

บทความ..ปลูกใจเพื่อนครู >>>ครูดีต้องมี 3 ชอบ....

นำเสนอเมื่อ : 3 มิ.ย. 2552

...ครูดีต้องมี 3 ชอบ...

๑. ครูดี ขึ้นชื่อว่าครูทุกคนก็ทราบดีว่า คือใคร ทำหน้าที่การงานอะไร มีความสำคัญอย่างไรแต่พอถึงคำว่า “ครูดี” ออกจะมีคนสงสัยอยู่บ้าง ครูดีคือครูชนิดไร มีกฎเกณฑ์อะไรบ้าง ทำไมจึงเรียกว่าเป็นครูที่ดี เพราะคุณสมบัติข้อใดหรือ การตอบคำถามเหล่านี้ง่ายมากเพราะปรากฏแจ่มแจ้งหลายกรณีในตำราวิชาครู ที่พวกเราผานมาอย่างโชกโชนจนได้รับการรับรองยกย่องเป็น ปกศ., พกศ., ป.ป, พ.ป.ป.ม, พ.ม., หรือ กศบ. และ ฯลฯ อื่น ๆ

๒. อำนวยชอบ จุดเด่นในเรื่องนี้ ข้าพเจ้าขอชี้ว่าคือคำ ชอบ เมื่อท่านเกิดชอบอะไรแล้ว ท่านจะเกิดความต้องการ อยากรู้ อยากรู ทนถนอม หวงแหน พยายาม เอาใจใส่ในสิ่งนั้น ๆ ล้วนมุ่งแต่ในทางที่ดีมีประโยชน์อย่างเอาจริงเอาจัง ทั้งนี้ก็เพราะเหตุว่า ความชอบ เป็น ความรู้สึก หรือเป็น อารมณ์ ของคนเรา ทางจิตวิทยากล่าว คนเราปฏิบัติงานด้วยอารมณ์ชอบไม่ชอบนี้เอง ถ้าเราชอบสิ่งไหน เราก็มักจะทำสิ่งนั้น เห็นดีเห็นงามกับสิ่งนั้น และจะขัดขวางตอกกับเหตุการณ์ที่จะมาทำลายสิ่งที่ชอบของเรา ตรงกันข้ามถ้าเราเกิดไม่ชอบขึ้นมา ต่อให้สิ่งนั้นเป็นเพชรนิลจินดาปราดาแสน หรือดีวิเศษเหนือมนุษย์เราก็ไม่เห็นด้วยอยากคัดค้านทำลายโต้แย้ง ดังนั้นจะเห็นว่าเรื่องชอบหรือไม่ชอบจึงเป็นหัวใจในการดำเนินงานของมนุษย์เป็นกิจวัตรประจำวัน เมื่อท่านทราบในอิทธิพลของ ชอบ ปานนี้แล้ว ท่านก็คงจะคาดคิดได้แล้วว่า ครูที่ดีจะต้องชอบอะไรบ้าง **“ครูดีก็คือ ครูที่ทำหน้าที่ของตนอย่างเรียบร้อย”**

๓.งานครู ภาระหน้าที่ของครู ไม่ว่าจะเป็นยุคใดสมัยใด มีงานชิ้นสำคัญยิ่งยวดอยู่ชิ้นเดียวเท่านั้นงานนี้ก็คือ งานสอน สอนอะไรแทบไม่ต้องตอบก็ได้ คือ ต้องสอนเด็ก สอนศิษย์ งานสอนนี้แหละเป็นหน้าที่ของครูอย่างรอยเปอรเซ็นต์ และจุดหมายปลายทางของการช่วยให้เด็กเป็นคนดีของสังคม

๔.ชอบอะไรดี เมื่อเราแน่ใจว่าความสำคัญของคนขึ้นอยู่กับงานหน้าที่ คนดีก็คือ คนทำงานหน้าที่ดี ฉะนั้น ครูดีก็คือ ครูที่ทำงานหน้าที่ของตนดี และงานที่แท้เป็นแก่นของครูก็คืองานหน้าที่ เหตุนี้จึงกล่าวได้อย่างไม่ผิดเลยว่า

“ครูดีก็คือ ครูที่สอนดี”

ข้าพเจ้าลองทบทวนอีกนิดหนึ่งในตอนนี้ คือ

- (๑) งานของครูคือ สอน
- (๒) ครูสอนอะไรหรือสอนใคร ตอบว่าสอน เด็ก
- (๓) ครูสอนอะไรให้เด็ก ตอบว่า วิชา ให้เด็ก
- (๔) สอนเพื่ออะไร เพื่อให้เด็กเป็นคนดี

จุดหมายปลายทางของการสอน ก็คือ การเป็นคนดีของเด็ก ฉะนั้น ถ้าจะให้บรรลุเป้าที่วางไว้ ครูต้องทำงานของตนให้สมบูรณ์คือ สอนให้ดี ดังกล่าวนี้อาจแล้ว

การที่ครูจะสอนให้ดีขึ้น ทำได้ยากมาก เพราะจะเห็นแล้วว่าเกี่ยวกับครูและตัวเด็กหรือจะพูดให้เห็นชัดตามที่กล่าวนี้อาจจะเห็นว่า การสอนจะดีหรือไม่ อยู่ที่ ๓ เรื่องใหญ่ ๆ คือ

(๑) เรื่องของการสอน

(๒) เรื่องของเด็ก

(๓) เรื่องของวิชาที่ครูสอน

ความชอบ ๓ ประการ

(๑) ชอบสอน

(๒) ชอบเด็ก (ที่เรียนกับครู)

(๓) ชอบวิชาที่ครูสอน มี ๓ ชอบติดตัวแล้ว จุดหมายปลายทางอยู่แค่เอื้อมนี้เองท่าน

ลองถามเพื่อนครูดูก็ได้ว่า เขามีความชอบทั้ง ๓ นี้หรือไม่ คำตอบก็คือบางคนชอบสอนชอบเด็ก แต่ไม่ค่อยชอบวิชาที่ตัวเองสอน บางคนชอบสอน ชอบวิชาที่สอน แต่ไม่ชอบเด็ก บางคนชอบเด็ก ชอบวิชาที่สอน แต่ไม่ชอบสอนคือไม่ชอบสอน ฯลฯ แล้วเราจะหวังผลการเรียนการสอน ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ได้อย่างไร

๕. อารมณ์ภาพของ ๓ ชอบ

ความชอบมีอำนาจผลักดันจิตใจของคนอย่างไร ก็ได้กล่าวนี้อาจแล้ว ครั้นมาถึงตอนนี้เราได้นั้นเฉพาะความชอบในงานหน้าที่ครู คือชอบในการสอน ชอบในตัวเด็ก และชอบวิชาที่ตัวครูทำการสอน การสอนเด็ก - วิชา เป็นสายโยงกันสนิทมาก ถ้าขาดอย่างใดเสียแล้วการเป็นครูที่ดีได้ยากยิ่ง เพราะลงว่า ครูคนใด ที่ต้องไปโรงเรียน แล้วเกิดไม่ชอบสอน ไม่อยากสอน เกลียดเด็ก เกลียดวิชา ที่ตนเองสอน ลองหลับตานึกเอาเองก็ได้ว่า ผลที่เกิดจากครูคนนั้นจะเป็นอย่างไร การที่เราเจอปัญหาของเด็กเรียนอ่อนจนจบชั้นนี้แล้วไม่มีความสามารถเท่าที่ควร เด็กสอบตกมากอย่างผิดสังเกต เหล่านี้น่าพเจ้าคาดคิดว่ายอมมาจากสาเหตุของ ๓ ชอบนี้บ้างไม่มากก็น้อย คือครูที่ทำหน้าที่ของตนอาจจะหย่อนใน ๓ ชอบไปนั่นเอง

๑) **อารมณ์ภาพของชอบสอน** จะทำให้ครูเกิดความรู้สึกและปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนดังนี้ เช่น

(ก) เกิดความรักอาชีพครูของตน มีศรัทธามั่นในงานสอน

(ข) อยากทำการช่วยเหลือแนะนำให้คนเป็นคนดี ด้วยการอบรมสั่งสอน ไม่เบียดเบียนในงานของตน

(ค) จะแสวงหากลวิธีมาดำเนินการสอน อันเป็นการส่งเสริม ผู้เรียนให้เรียนได้อย่างสะดวก ได้ผล

(ง) จะขยันขันแข็ง ทำอุปกรณ์ประกอบการสอน

(จ) จะไม่ขาดโรงเรียนบ่อย ๆ เพราะใจรักการสอน จึงเห็นว่าถ้าวันใดไม่ได้สอนจะรู้สึกไม่สบายใจเอามาก ๆ

๒) **อารมณ์ภาพของชอบเด็ก** ครูที่ชอบเด็กจะมีใจมุ่งหวังดีต่อเด็ก

และช่วยผลักดันให้คุณดำเนินงานด้วยดีมากมายเช่น

- (ก) จะมีความเมตตาสงสารเด็กทุกคน
- (ข) จะมีความคิดที่ถูกต้องในการช่วยเด็ก ให้เคารพในความเป็นมนุษย์ของเด็ก ไม่ดูหมิ่นรังเกียจ
- (ค) จะปราศจากอคติลำเอียงใด ๆ เพราะความชอบเด็กเป็นนิสัยจะช่วยให้คุณเห็นเด็กเป็นชีวิตที่น่ารัก น่าช่วยเหลือประทับใจ
- (ง) จะพยายามติดตามและรู้จักเด็กอยู่เสมอ
- (จ) จะช่วยให้สอนเด็กได้ดีขึ้น เพราะเมื่อครู ชอบเด็ก แล้วศรัทธาในการสอนเด็กให้ได้ดี ก็จะติดตามมาอย่างไม่มีปัญหา ฯลฯ เป็นต้น

๓) อนุภาพของชอบวิชา งานสอนของครูนั้นอาจจะต่างกันในวิชาที่สอน ทั้งนี้เกี่ยวกับระดับชั้นการศึกษา ในชั้นประถมต้น ๆ ครูคนเดียวมักสอนเด็กทั้งชั้นตลอดวัน จึงต้องสอนทุกวิชา พอชั้นเรียนสูงขึ้นมาหน่อย เป็นประถมปลาย ๆ หรือชั้นมัธยมศึกษา ครูก็เริ่มจะสอนเป็นรายวิชาแต่ละคนๆเป็นตามความถนัด และความจำเป็นของตัวครูหรือนโยบายของโรงเรียนอย่างไรก็ตาม หลักที่ว่าครูต้องชอบวิชาที่สอนนั้นมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อครูหลายประการคือ

- (ก) ทำให้ครูรักงานสอนมากขึ้น เพราะรู้ว่าตนเองจะสอนหรือไปแนะนำในสิ่งตนชอบ
- (ข) ช่วยทำให้ครูมีความรู้กว้างขวางในวิชาสาขาที่สอน
- (ค) เป็นที่รักใคร่และนับถือของนักเรียน เพราะครูมีความรู้ดี
- (ง) จะเปิดโอกาสค้นคว้า ทำความก้าวหน้าในวิชานั้น ๆ ยิ่งขึ้นเช่น อาจแต่งตำรา เขียนบทความ สร้างวัสดุอุปกรณ์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น
- (จ) ครูไม่กลัวในการสอนเพราะภูมิรู้แน่นพื่อไม่หวั่นไหวว่าเวลานักเรียนซักถามแล้วจะจนคือตอบคำถามเด็กไม่ได้ ฯลฯ เป็นต้น

ท่านคงเห็นชัดเจนในตอนนี้ออนุภาพของการชอบสอน ชอบเด็กชอบวิชาที่สอน มีฤทธิ์เดชเพียงไหน และช่วยให้การศึกษาก้าวหน้าเพียงไร และเป็นภาวะทางจิตที่ครูควรฝึกเพียงใด เพื่อเป็นครูที่ดี

(๖) แนวทางบรรลุ ๓ ชอบ

ความชอบ เป็นความรู้สึกหรือท่าทีของคนเรา มีทางจะฝึกฝนให้เกิดขึ้นได้ไม่ยากนักแต่ครูต้องพยายามหน่อย เพราะจะต้องปรับปรุงแนวคิดของตนเองในบางสิ่งบางอย่างเสียใหม่ โดยการจัดหาสิ่ง

เราที่เหมาะสมมาเป็นอุปกรณ์ในการสร้างความชอบ ยกตัวอย่างถ้าท่านอยากจะชอบใครสักคนหนึ่ง ท่านก็ต้องพยายามคิดนึกถึงเขาพูดคุยกับเขา เขียนจดหมายถึงเขาช่วยเหลือเกื้อกูลการทำให้เขาดีเท่ากับการยอมอุ้มน้ำใจของท่านให้ชอบคนนั้นผู้ลืก็คือในที่สุดท่านก็ชอบคนนั้นสำเร็จ และคนนั้นก็ชอบท่านด้วย เขาสุภาสิต “อยากไห้คนอื่นไหวท่านท่านก็ต้องไหวเขาก่อน” นั่นเองและเมื่อนั้นทั้งท่านและเขาก็อยู่ร่วมกัน

ด้วยความสุข อย่างไม่ตรีจิตมิตรภาพอันดียิ่งต่อกัน เหตุนี้ผู้เป็นครูควรได้ตั้งใจฝึกตนให้มี ๓ ชอบ โดยวิธีการที่จะกล่าวพอเป็นแนวทางดังต่อไปนี้ คือ

๑) **แนวทางฝึกตัวเองให้ชอบสอน** การที่ครูคนใดจะชอบสอนหรือไม่นั้น เป็นภาวะทางจิตและความถนัด ความสนใจของแต่ละคนโดยเฉพาะ อย่างไรก็ตามเสียเพื่อเป็นหนทางช่วยท่านให้คิดในเรื่องนี้ เราพอกำหนดแนวฝึกอบรมตนเองที่สำคัญ ๆ ได้คือ

(ก) ความพอใจในอาชีพครู ควรตั้งความปรารถนาให้แน่วแน่ที่เรายึดอาชีพครูเป็นหลัก เมื่อคนเราทำอะไรโดยใจศรัทธาแล้ว ก็จะเกิดความสนใจชอบพอขึ้นได้

(ข) เห็นว่างานสอนเป็นงานที่มีคุณค่าต่อสังคม ถ้าครูไม่สอนเด็กเสียแล้วโลกนี้จะเป็นอย่างไร ก็ลองคิดดูเอาเอง ดังนั้น การสอนเป็นการช่วยพัฒนาคนและบ้านเมือง

(ค) พยายามเอาใจใส่ในกลวิธีสอนใหม่ ๆ แปลก ๆ โดยการศึกษาหาอ่านหรือเรียนรู้มาก ๆ

(ง) หาแง่เพลิดเพลินสนุกสนานในการสอนเด็กให้จงได้ อย่าทำให้การสอนเป็นเรื่องเบื่อหน่าย ทำลายกำลังใจ

(จ) จูงเตรียมการสอนทุกครั้งอย่างดี แล้วพิจารณาผลของการสอนนั้น ๆ เราจะภูมิใจมากขึ้น และชอบสอนได้

(ฉ) วิธีสอนที่ครูควรให้ความสนใจ เพื่อช่วยให้ครูชอบสอนเช่นการสอนโดยการอภิปราย-สนทนา-การถามตอบ การทดลอง การแบ่งหมู่ทำกิจกรรม การสาธิต การเล่นละคร การสอนแบบโครงการ การสอนแบบหน่วย ฯลฯ เป็นต้น ถ้าครูยังมีกลวิธีสอนเท่าไร ก็จะเห็นว่าการสอนเป็นงานสนุกมากขึ้นเท่านั้น เหมือนเราปรุงรสอาหารได้หลายแบบหลายชนิด ก็จะทำให้เมื่ออาหารได้น้อยลง

(ช) ลองสนทนากับครูที่สอนเก่ง ๆ และสังเกตวิธีสอนของเขาแล้วลองมาปฏิบัติตามบ้าง

(ซ) รักษาร่างกายและจิตใจให้สุขสมบูรณ์ เพราะท่านจะทำงานสอนได้เพียงไร สุขภาพทางกายและจิตเป็นเรื่องสำคัญมากที่สุด

๒) **แนวทางฝึกตัวเองให้ชอบเด็ก** งานสอนของครูจะปราศจากเด็กเสียมิได้ ดังนั้นครูจึงต้องรักเด็กชอบเด็กที่ตนสอน โดยถือหลักปฏิบัติที่สำคัญดังต่อไปนี้ เช่น

(ก) เคารพในความแตกต่างของเด็กแต่ละคน จะให้เด็กทำอะไร ๆ เหมือนใจครูทุกอย่างนั้นนั้นย่อมเป็นไปได้

(ข) ลองคิดตามศึกษาเด็กแต่ละคนให้รู้จักอย่างแท้จริงว่าเด็กคนไหนเป็นอย่างไร สนใจอะไร ชอบอะไรเกลียดอะไร เรียนวิชาไหนเก่งสภาพทางบ้านเป็นอย่างไร คนเราถนัดรักกันดีก็รักกันดีขึ้น

(ค) พยายามแสดงความเมตตาสงสาร และสนับสนุนช่วยเหลือเด็ก เช่น เด็กที่ยากจนเด็กที่เจ็บป่วยพิการ (ทั้งนี้ครูจะต้องไม่หวังผลตอบแทนมากนัก คิดว่าทำคุณด้วยใจรักก็แล้วกัน)

(ง) มีน้ำใจให้อภัยในความผิดพลาดบกพร่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ของเด็กเสมอไม่เป็นคนคิดมากเอาชนะเด็ก

(จ) มองเห็นเด็กแต่ละคนเป็นชีวิตที่น่าทึ่งนอบน้อม เสมือนว่าครูเองเป็นพ่อแม่ของเด็กพ่อแม่ยอมรับลูกฉันใด ครูก็ควรจะทำตัวให้เป็นพ่อแม่พ่อแม่สำรองของเด็กฉันนั้น

(ฉ) ให้ความสนิทสนมเป็นกันเองกับเด็ก ๆ ถือหลักว่า ครูที่ดีนั้นนอกจากเป็นเสมือนพ่อแม่ของเด็กแล้ว ครูก็ควรจะทำตัวให้เป็นประหนึ่ง พี่ หรือ เพื่อน ของเด็กได้ด้วยความคุ้นกันมาก ๆ เขาใจกันดีช่วยให้คนเรารักกันยิ่งขึ้น

(ช) ค้นให้พบว่าเด็กแต่ละคนเขามีอะไรดีเป็นพิเศษในตัวเขาและให้เขาได้แสดงความสามารถนั้น ๆ ออกมา เป็นที่นาชื่นชมยินดีของสังคม ครูก็จะพลอยปีติปลื้มใจและชอบเด็กคนนั้น

(ซ) ครูต้องมีใจรักและศรัทธาในการอบรมสั่งสอนเด็กให้แน่ ๆ เพื่อช่วยให้เด็กเป็นคนดีสมจุดมุ่งหมายของการศึกษา การเอาจริงเช่นนี้ จะทำให้ครูไม่อาจทอดทิ้งลูกศิษย์ของตน

๓) แนวทางฝึกตนเองให้ชอบวิชาที่สอน

ใครจะสนใจหรือชอบวิชาอะไรนั้นเป็นเรื่องความถนัดและประสบการณ์ของครูคนนั้น ๆ เป็นราย ๆ ไปด้วย แต่ครูยังไม่อาจเลือกวิชาที่ตนชอบสอนได้ ครูควรได้พยายามปรับปรุงตัวเองให้มาก ๆ ตามแนวทางดังนี้คือ

(ก) พยายามรวบรวม สะสมหนังสือคู่มือเรียนให้มาก ๆ เอาไว้ประจำห้องสมุดโรงเรียนหรือส่วนบุคคล เพราะติดขัดอะไรจะได้เปิดดูอ้างอิงได้

(ข) เอาชนะปัญหาที่ครูพบให้จงได้ เช่นนักเรียนถามอะไร แล้วเราตอบไม่ถนัด จงศึกษาค้นคว้าเรื่องนั้น วิชานั้นเพิ่มเติม ความรู้ของครูจะแตกฉานขึ้น และชอบวิชานั้นมากขึ้น

(ค) จงอ่านหนังสือให้มาก ๆ เกี่ยวกับวิชาที่สอน แล้วนำเอามาใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตสอนประจำวัน เพราะครูที่อ่านมากย่อมมีความรู้กว้างขวาง เด็กชอบ และเป็นที่พิศภาคภูมิใจของตัวครูเอง

(ง) ลองหัดเขียนบทความบล็อก บทความลงวารสารบ้างเท่าที่สามารถ เพราะว่าเป็นแนวทางที่ช่วยส่งเสริม ในการคิดค้นของครูเกี่ยวกับวิชาแขนงนั้น ๆ ได้ดี

(จ) จงยินดีรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากเพื่อนครู เกี่ยวกับวิชาที่ตนสอน อย่าถือว่าตัวเองเก่งแล้ว ความรักวิชานี้แหละเป็นกุญแจสำคัญที่ครูจะบันดาลให้ตัวเองเป็นสุขใจได้ในอาชีพครู

๗. สรุปเรื่อง บทความเพื่อปลุกใจเพื่อนครูทั้งหลาย ที่ข้าพเจ้าเขียนอย่างง่าย ๆ นี้ก็พอจะลงเอยได้ว่าการทำงานสอนหรือการมีอาชีพครูจะได้ผลราบรื่น ขึ้นอยู่กับแรงใจและกำลังศรัทธาของตัวครูเอง การทำงานสอนหรือการมีอาชีพครูจะได้ผลราบรื่น ขึ้นอยู่กับแรงใจและกำลังศรัทธาของตัวครูเอง ที่จะต้อง ชอบ อย่างน้อย ๆ ก็ใน ๓ ข้อ คือ

๑. ชอบสอน

๒. ชอบเด็ก

๓. ชอบวิชา

ขอบพระคุณที่มาข้อมูล www.mettadham.ca

ขอให้เพื่อนครูโปรดลองคิดอย่างแยบยล และปฏิบัติตัวเองด้วยดีเถิดเพื่อความวัฒนาถาวรของอาชีพครู และของประเทศชาติ